

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н ы а т
1931 снл алтынны
Ытан тахсар

№ 85 (5441)

1980 снл. От ыйн 15 күнэ
ОПТУРУУНЬУН

Снмнато
2 харчы

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар

КУОТАЛАҢЫ КЫАЙЫЛААХТАРА

ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбохтук мунууахтара оройуон совхозтара снл бастакы агарыгар үтүу ыаһынна уонна госуларствога туттарыыга социалистическай куоталаһыларын түмүктөрүн таһаарда.

Оройуон совхозтара 800,2 тонна нэстэх хаалдылар. Итинн таһынан юбилейниэ ордунар үтүу туттарыы былаана 32,8 тоннаан туолбата. Кара Маркс аатынан совхоз 333,1, «Чурапчы» совхоз 234,7 тонна үтүу нэстэ туттаран, ордук улахан хаалылаахтар. Ити түмүктөр аспыт снл туһааннаах кэмнээдэр 131,3 тоннаан адыах үтүу атылланна.

Мэчирэн бастакы ыаһтар үтүу ыаһа хааньхтык эмэ үрдэбитин да иһин товарноһа олус намыһах. Бэс ыйыгар 714 тонна үтүу атылланна. Ити былаантан 378 тоннаан адыах. Үтүу фермаларга үлэ режимэ тутуһуллубат, ынахтары, бургунастары раздойдааһын мөлхөтүк териллэр, хаалан иһэр коллективтары кытта үлэ ситэтэ суох. Үтүу ыаһын үрдэтигэ ыдылбыт дыһаллары олоххо кылларнигэ совхозтар дирекциялара, парткомнари, рабочкомнари быһаарылаах хамсааһыны тэрийбэттэр.

Снл агарыһ түмүгүнэ

114,05 баллы хомуйбут Эрилик Эристини аатынан совхоз (директор С. И. Сергеев, партком секретара Н. С. Дмитриев, рабочком председателэ Г. Н. Адамов) куоталаһы кыайылааһын таһыста. 107,17 баллаах Кара Маркс аатынан совхоз (директор Е. Е. Васильев, партком секретара М. С. Оконешников, рабочком председателэ Я. С. Трофимов) иккис миэстэни ылла.

Отделениелар социалистическай куоталаһыларын Кара Маркс аатынан совхоз Ытугур отделениета (управляющий А. П. Ефимов, партийнай тэрилтэ секретара М. М. Дюдорев, местком председателэ В. Н. Созонов) 95,11 баллы ылан бастакы, Одыулуунаабы отделениета (управляющий Ф. Р. Софронов, партийнай тэрилтэ секретара М. Л. Колесова, местком председателэ Х. Х. Матвеев) 79,01 баллы хомуйан иккис, Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтаабы отделениета (управляющий Д. Н. Собакин, партийнай тэрилтэ секретара А. Е. Макаров, местком председателэ И. И. Сергеев) 77,63 баллаан үһүс миэстэни ылдылар.

Ыаньык фермалар куоталаһыларын Эрилик Эристини аатынан совхоз ЫВСКЛС 60 сы-

лын аатынан ферматын коллектива (старшай Ксенофонтова Т. Н.) бастакы, Воһомо ферматын коллектива (старшай Е. Р. Осипова) иккис, Кара Маркс аатынан совхоз Таатта Чараньнаабы ферматын коллектива (старшай А. П. Дьячковская) үһүс миэстэни ылдылар.

Ыаньыксыттар куоталаһыларын Эрилик Эристини аатынан совхоз ЫВСКЛС 60 сылын аатынан ферматытан Т. Н. Ксенофонтова биридн фуражнай ынарытан 1882 кг үтүу ыаһ бастакы, Субуруускай аатынан совхоз «Космь» ферма Ыаньыксыт Е. Н. Кронникова биридн ынахтан 1422 кг үтүу ыаһ иккис, Эрилик Эристини аатынан совхоз ЫВСКЛС 60 сылын аатынан ферматытан А. И. Егорова ынары ахсыттан 1333 кг үтүу ыаһ үһүс миэстэни ылдылар.

Холбохтук мунууах ССКП райкомун үтүу ыаһыны уонна атылланьыны үрдэтин соруктары туһунан бэс ыйын 24 күнүнээри уурааһын толорууга совхозтар директордара, парткомнар секретардара, сельской Советтар исполкомнарын председателлара, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр быһаарылаах дыһаллары ыладларыгар ессе төгүл эбэһинэстэтэ. От ыйыгар үтүу ыаһынна уонна туттарыыга эбии сорудахтар тэрдиллэринилэр.

Бары ыаньык фермаларга олохтоммут үлэ күннээри режимин кытаахтык тутуһууну тэрийэргэ, бастуулар эбэһинэстэринилэр.

сменанан үлэлээһиннэрин олохтуурга сорук туруорулуна. Сайылык ахсын КВ-лары уонна «Бочкарев» олохторун туруоран ыаньыкка эбии аһылыгы булгуччу эмитэргэ, ынахтары, бургунастары раздойдааһын күүскэ тэрийэргэ, төрөөбүт ынахтары баарыларын от ыйын 15 күнүн ааспака ыаньыксыттарга туттарарга учугу уонна отчуотунаһы тупсарар бары дыһаллары ыларга, үтүу товарноһа 85 бырыһаанга тэрдэргэ быһаччы сорудахтар берилиннэр. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын софотуопкалааһынна уонна хааһыс-тыбастар инспекция, тыа хаһаайыстыбатын управлениета үтүу снатын быһаарыыга бэрэбизрени ыларга эбэһинэстэринилэр.

Ынахтары, тыһаастары искуственный снмэлээһингэ уонна снптарыыга ураты болгомто уурулуохтаах. Ректальнай чинчийиллери кэмнэргэ Ытыыта эпизитини күүһүрдэргэ, сүөһүттөр ортолоругар социалистическай куоталаһыны кизгик тэниртэргэ, мэчирэн ыдарыгар хас ферма, ыаньыксыт аһы декадтаагы, нэдиэлэтээри сорудахтары тэрдэргэ дыһан берилинэ.

Нэһиликениэ ордорунар үтүу госуларствога туттарыытыгар бары тэрэһин дыһаллары бэрт түргэник ылааларыгар, сельсоветтар исполкомнара, хаһаайыс-тыбалар салайааччылары эбэһинэстэринилэр.

ОТ ХААЧЫСТЫБАТЫН БАТТАҢА ХОННОХТООХТУН ҮЛЭЛИЭХХЭ!

ҮТҮӨ ҮГЭС САЛБАНАР

Одыулуунаабы үлэ-спорка, ырыага, үтүу-снмналанг даадырыгар, го күрөхтөһинилэр ыы-Хонду үрэх Ыыстаах тылаллара былаанна, алааһыгар, кэлибит, нар. Маны барытын ко-Выйыл угут дыһа буо-бүлээччинэн, салайаач-лан, суол-иис уларыһан, чынан воспитателлэре, араас сирдэрини эрийэ-Г. М. Кривошапкин уон-бурууа балачча өр айан-на даадыр активна буо-наатыбыт. Уһун, суолга-лаадыр салайааччыта

Семён Алексеевич Матвеев оҕолорун, үлэтин туһунан бэрт истигиһи үөрэ-көтө билиһиннэр-битэ. Даадыр 20 оҕо-лоох. Онтон баһыйар угус өттө маһа үһүс сылларын үлэлиилэр. Выйыл 8 оҕо онко сана «сүрөхтэммит». Кинилэр ортолоругар үөрэх бас-тылларга Ноев Саша, Софронов Сениа, оскуола чиниһи көмүскүүр бор-тээхэй спортсменнар Гру-ня Колесова, Толя Ко-лесов, Нюта Григорьева уонна да атыттар баа-лар. Наставниктар И. М. Старостин, С. Д. Седа-лицев эдэрдэри өт үлэ-тин ыаһыдырыгар сата-былаахтык үөрэтэлэр

эбит. 120 тоннаны оттуур былааннаахтары аһары толорорго бигэ дылуур-даахтара, үлэлэрин тэ-тимэ да ол курдута би-лигини үөртэ. Бу снм-дыбыт кэммитигэр ки-нилэр хайыы-үйэ 400 бу-гулланан, иккис отторун түгэхтэни эрэллэре. Со-тору кэмнэни үлэбэ,

Лаадырда спортивнай инвентардар, культурнай тэриллэр ситэтэ суохтар. Почта тийбэт, библио-текардартан, агитатор-дартан биһр да киһи сыдыа илик. Бу туһунан совхоз рабочкома, оскуо-ла администрацията кэп-сэтиһэллэре, сөптөөх ды-һаллары ылаалара наада.

В. НЕУСТРОВ.

Бастакы оттор

Выйылы оттоһун сө-зонугар Эрилик Эрис-тинн аатынан совхоз Ха-даардаабы отделениета-гар иккис механизирован-най аһардаах, иккис келе, биһр илин эвенолара бу күннэргэ Нуотара, Таатта, Бабааа үрөхтэригэр, Кырыс эңер алаастарга күөх сайыа быһаанан сомуһаллар. Итигэргэ барыта 77 рабочая үлэ-лиир, ону таһынан 10 киһи моой оттуур.

А. И. Андреев сала-йар механизированнай

СӨТТЭ ОТ ЛӨГЛӨЙДӨ

лар. Сорохтор оҕолор со-фотуопкалаабыт 1000 бу-гулларын кэһини 7 оту-туруордулар.

Ити үлэни А. Е. Заха-ров салайда. Эмчиттэргэ отделение салалтата ис-тинник маһтанна.

М. ФИЛИПОВ.

ДАГЕСТАНСКАЯ АССР. 40 центнер дыһиниһи үү-Хайлаах кыраай снри оторооччуларым бурдук-таах буолантар кыһыл көмүс долгуннара үөрдэл-лэр. Үгүс сирдэргэ бурду-гу быһыыга киирдилэр. Калкентскай оройуон Чкаловскай совхозун хо-муйар-таһар комплекста-ра иккис сменанан үлэ-лиилэр. Совхоз сектар ахсыттан ортогунан 35-

ССТА фотохрониката.

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин 1980 снл от ыйын 14 күнүнээри сводката

СОВХОЗТАР	Үлэлиир киһи ахсаана	Энеко ахсаана	Олугу (гектар)	Муһууу (гектар)	Кэһини (тонна)		Снмнэ (тонна)		От мээһинэ (тонна)	
					график	туола	график	туола	график	туола
Кара Маркс	614	37	1914	1232	1870	373	725	—	80	—
Субуруускай	297	19	888	587	1105	168	400	—	60	—
Эрилик Эристини	439	23	1152	741	1445	103	550	—	80	—
«Чурапчы»	424	22	1122	774	1088	271	400	—	60	—
Оройуон үрдүөн	1774	106	5076	3334	5508	617	2075	—	280	—

Государственной статистика оройуоннаабы инспектурата.

ССКП райкомугар

ҮЛЭ РЕЖИМИН ХАЛБАНГААБАКНА ТУТУУОХХА

ССКП райкомун бюрота «1980 с. үүтү, эти уонна көтөрү элбэтин итээн-на государственн тута-ры тухунан» ССКП КК, ССРС Министрларын Советын ыйылыларын олэх-хо киллэринин сибээс-тээн ССКП обкомун 1980 снл бэс ыйын 16 күнү-кээди уураара туолуутун хонтуруоллааһынна оро-луоснаады комиссияны тэрийдэ.

Комиссия салаааччы-тыннан народнай хонту-руол оройуоннаады ко-митетин председателэ А. Е. Филиппов аянна. Бу комиссия бастакы муньааар совхозтар фермаларыгар үлэ ре-жимин олохтоонун ту-хунан болпуруос көрү-лүнэ.

Сайлангы мэтчирэн саамай былдыһыктаах, эппиттэх күннэрэ үүн-нүлэр. Быһыл олус мэт-чирэннэх, өг сайан кэллэ. Хас биридин күгү таба туһанан, сайынны көмгэ үрдүк үүт киһи охсуһар сөрүк туруорул-лубута. Ол эрэри сов-хозтар үгүс сайылыкта-рыгар үүт ымаа өссө да үрдэбэт, биэр тэп-пакка дьлга хам хаайан

1. Сарсыардаангы ыам	6 ч.—8 ч. 30 м.
2. Күнүскү ыам	11 ч. 30 м.—1 ч. 30 м.
3. Күнүскү ыам	6 ч. 30 м.—8 ч.
МЭЧЧИТИИ:	
1. Сарсыардаангы	8 ч. 30 м.—11 ч. 00 м.
2. Күнүскү	1 ч. 30 м.—6 ч. 00 м.
3. Түүнүгү	9 ч. 00 м.—2 ч. 00 м.
4. Сынныатыны	2 ч.—5 ч. 30 м.

турар Сорохтор онноо-дор таһыры түһэрдилэр. Бу көмгэ саамай ула-хан оруолу үлэ режимэ быһаарар. Ол үрдүнэн ыанньыксыттар үгүстэрэ таһыры түһэрдилэр. Ферма стар-шайдара бостуугу кытта түмүгэр бостууктар мэт-чирэни таба туһанан сүөһүнү мэтчирэн кыах-тара суох буолар. Ман-нык чакчылар Субу-руускай аатынан совхоз Болтонотосов, Хатылы-таады, Эрилик Эрисүни аатынан совхоз бары отделениеларыгар кө-рүөхкө сөп. Бөрбизрөк-нэн хабылыбыт 29 фер-мада барыларыгар ре-жим тутуулуубата кө-лүнэ. Онон үгүс үүтү ыыр кыахпыттын ситэ туһамматыбыт.

Үүт ымааны үрдэткэ уонна согуотоплааһы-ны элбэткэ таһаарыл-лэн буолар.

«Бастын опыт чымадаана»

Республика киһи Е. Сивцев уонна Мак-сим Аммосов аатынан совхоз биригэдиэрэ, хаһыат общественнай корреспондента И. В. Осипов бааллар Нам оройуоннаады «Ле-нистаһына анааллаах «Бастын опыт чыма-даана» үлэлэтэлэр.

Ааспы, субуотара «чымадаан» Чурапчы-га кэллэ. «Чымадаа-ны» адалбыт делега-ция састаабыгар «Ле-нистаһына» хаһыат су-рукка уонна маасабай—үлэги отделын сибидиссэй С. С. Ов-чинников, хаһыат ли-тературнай үлэһитэ И. Рыба-

баран үргүлүтү ытаач-чылар, эбэтэр түүнүн хоннороччулар. Быһыл сайын манньык түбөл-төлөр таһаарыллыа суох-таахтар. Ферма стар-шайдара бостуугу кытта күннэ мэтчирэн мар-шрутун сүбөлөһөллөр олус наада.

Отделениелар салаа-лара ылактары смена-нан мэтчирэни тэри-иэхтээхтэр. Ол иннин-тэн хас сайылык айды иккилии бостуук сыһы-рылаан үлэллиллэрэ наада. Фермалар бос-тууктары өссө тогул кичэйэн сүүмэрдиккэ, бастыгтан бастыг дьон, иору анаан туруоруохха. Күннэре режими бул-гуччулаахтык тутууу, мэтчирэни таба туһа-ны үрдүк үүт төрүөтү-нэн буолар.

(Бүтүүтэ. Итиннэ ха-һыат 81 №-гэр көр.)

ЧАНДАМАН сомон-на тэа хаһаайыс-тыбатын холбоһуга (би-һиги урукку колхозтар-быт курдук салаллар эбит) дохуотун бөйөтэ дьаһанар. Сомон 470 ха-һаайыстыбалаах, 2300 1-ин нөһилиэнньэлээх, онтон 50 бырыһыана—оскуола оҕото. Үлэһитин ахсаана 1 тыһ. кыайбат. Доруобай киһи барыта үлэһит. Эр дьон пен-сияга 60, дьахталлар 55 саастарыттан тахсаллар.

Бу холбоһук 30 тыһ. бараны, 12 тыһ. козаны, 1,5 тыһ. тэбизин, 5 тыһ. сыгыны, 4 тыһ. лктары, ынахтары нитэллэр эбит (ол иһигэр ыанара 1000 төбө).

Түөрт уон киһилээх партиянай, 280 киһилээх профсоюзнай тэрилтэлэр уонна 200 киһилээх ыч-чат революционнай со-кхун тэрилтэтэ үлэһит-лэр. Оно 2 босхоломун партиянай, 1 профсоюз-най уонна 1 комсомоль-скай үлэһиттээхтэр. Ону таһынан народнай хон-туруолга 1 хамнастаах үлэһит көрүлэр. Сомон тыатын хаһаайыстыба-тын холбоһугун предсе-дателэ 2 солбуһааччы-лаах: биэр советскай, биэр хаһаайыстыбаныай үлэс.

Сомон Совета дьин тупа суох эбит. Бу со-мон салга государст-най былаана 800 тонна эт, 25 тонна баран, 7 тонна тэбизин, 5 тонна коза түүтэ уонна 7 тыһ. устуука тирки. Онон сыда 3 млн. тугрик (биэр тугрик 25 харчыга тэн) валовой бородууксу-йаны онороллор эбит. Сыллаады барыстара 1 млд. тугриктан ордук буолар үһү.

Биһиги сылдыбыт Би-гэр уонна Чандаман со-моннарбыт 6-с пгилет-каны үс сылынан тохор-буттар. Чакчы таһа-рылаахтык үлэһит дьон эбит. Холобур, сүө-һү интэһиттэр Монголия чемпиона Алтай Хири-дин чабан 800 бараны сыд ахсын көрөн, үс сылга биэр да төбөнү көмүһүн өлөрбөтөх. Биэр сүгэ икки бөл-көрө сыдыларын ал-лаһа 800-и таһа т.б. Онон биэр киһи онорор бородууксуһата олус эл-бөх эбит.

Үүнэрбит отонноох мастарын степь итин салгына саллаан, үүнүүнү

бэрбэтэх. Ону мээ өлөр-дөн хахха онорон, олгом үүнүүнү ыһыттар. Итиннэ дьон үлэтин, сыратын таһынан, олус күндү уулара эбиллэр.

Бородууксуһаны ылы-ны үрдэткэ, производ-ствога салгыны, сонуну олохтоонунга монгол доктотторбут айымньы-лаах үлэһитин быстах холобурдара итинниктэр. Гоби-Алтайга Саха сир-ин ирэн оройуоннарын дьэһиминин. О р т о

умнууга хаалбыт обу-галарбыт, ситинтэн, ти-ринтэн онорор была-рын технологикатын до-ктотторбуттан үөстөн, сөргүтүүхкэ сөп эбит-ли санаатыбыт.

Биһэхэ сыд ахсын ат айаһааһына умнуулаах иһэр. От үлэһитэр, кы-һын фермаларга кело-тийибэт идээһэ. Кээс сылдыбыт делегация ону истэбит буолан ба-лахтаах, ат айаһааһы-нын көрдөрдүлэр. Ат

сылгы айаһаан үөрд-көтө, тириттэ-хорутта.

Монголияда 120 аты-аһааһыт киһиэхэ спорт маастарын аатын-игэрэллэр эбит. Наци-ональнай тустууларын Бигэр сомонига олус кө-рөхсөн көрдүбүт, уолат-тар планки курдук тру-сиктаахтар, саныларыт-эр сабар дагдаар ж.д. леттээхтэр уонна атан-төһөс суох, атактарыт-саныкы. Очко аадыл-лыбат, тээрэ бырахпыр тустуук кыайар. Тустар сүрдэрэ хайыр таас уу-лусса. Тустууларын тө-түмэ, бырахсыларын күүһэ сүрдээх. Тустуу бытаардар эрэ судьуйа сэрэти, уолаттары дьа-рыһан санарар.

Тигэр аймак киһи-гэр Алтай куоракка көр-сүһүү митинин кэһини-тэн, 100 киһилээх Мон-голия аатырбыт ансам-блын концернын көрд-бүт. Музыка, танас-сан, үгүс-үрүмэ барыта ма-гическай колориттаага тутта киһи хараар быры-дыллар. 55 тыһ. киһи-лээх аймакка 100 босхо-ломмун артист, тахса любитель-артистар бааллара культура-улахан суолтаны биэри-лэрин туоһута диэтиби.

Түмүктөөн эттэххэ, биһиги сылдыбыт Гоби-Алтайбыт үлэһит дьон-үлэ-хамнас көрдөрүүтү-нэн, саада дьулуурда-рынан, биридин үлэһит бородууксуһаны онору-то элбэтинэн, спорка, культурага, обществен-най ойго-санаага кэскил-лээх сыһыаннарынан, советскай дьонно дириг-ытыктабыллаах, истиг-идийилэ сыһыаннары-нан социализм саарыс-тыбатыгар, бөйөлөрүн государственнай гербала-ринэр баар күн тахсы-тын утары сүүрдэн иһэр аттаах киһилэрин кур-дук, дьулуурбатык аһа-ныһылар.

М. ОКОШНИКОВ, Карл Маркс аатынан совхоз парткомун секретара.

Монгольской Народной Республика Гоби-Алтай-скай аймага Сэвэ сирин итте Добордуу сыһыанн тутуһар.

Снимокка: метатийа автара Михаил Степанович Оконешиновка мон-гол доктоттор үрүмэчи манан аттарын миһик-кэ

Добордуу Монголия сиригэр

Азия яблукатын үүннэ-рин, ынах сүөһүнү дьэ-тин утумнаах, кэскил-лээх үлэһит.

Сомоннарын киһигэр оскуолалара, хонтуора-лара, кулууптара, гос-тиничалара, дьон оло-рон дьаһалара—таас тутуулар. Олор тастарыгар боол-дьохтон оноруллубут бэ-йэлэрин нэбиткаларын иһин аныгылыы тупса-вайдык онорбуттар, ор-тотугар таһыр олохтоох. Ол биһиги таһыр олох-тутуттан тупса олохуу-лаах, улахан, чэткэи, чараас таһыртын эго-хуллубут, киһиэхэ таһыр үлэ аһааһа, ону түүн сабаллар. Аһааһытара саха киһитигэр олус сөп түбэһэр. «Тар» дьин аат-танар биһиги суорат-тыгар маарыһылар үрүн аһы, «үрүм» дьин ааттаан биһиги хатта үрүмэһитигэр олус ма-арыһылар дьэһидик онороллор эбит. Саха киһитэ санаабатах ид-дэһай арааһа манна олус дьэһи, үрүн аһы утуһар хоһунг оскуолугар мэдэһи дьэһичи туруо-раллар уонна, биһи, күөх чэйдэрэ малды сылаас, киһи утаһын наһаа хан-норор, киһини чэбдиһи-дэр.

Биһиги биригэдиэр-дэрибт муһуука ытаа-быт, хаһан да тийбэт-түтэммэт быабытыт, си-тинтэн хаһыттарга дэ-дэһи, көрүгэ элбэһин, тиринтэн оноруллубут быалара иһигэһин, бө-йөтүн, тупсаһаһын олус ордугутуу көрдүбүт. Бу

айаһааһына керуот бы-рааһыһыһын курдук тэриллэр эбит. Дэриб-нэлэрин саамай киһи болуоскаһыгар 150 сы-пыны уонча аттаах киһи тула еттүтөн хаһа сыд-дыан, сорох оруурунан, сорохтор маамыктанан бырадан моонһуттан нилэн сылгыны 4-5 эр-бөрдэ тула туран, ата-чыттан анал быланан бууталлаан, анал дьобус үрдүк сирейдэх таһы-рынан ыһыырлаан ба-ран, айаһаһыт киһини олордон таһыһын тут-таллар. Быаларын, буу-таларын төлүтэ таһыта-арылаан биэрэллэр. Мин-нэр киһи аты хара суох таһыһан, үлэү мөхтөрүн, ере-аллара туруоран таас, кумах уулуссанан оаутын быһыһаһынаар. Сылгы сотору наһыс га-нан хаалар. Биэр саа-май ере чиччингэһит күндүл хаһыны 14 саас-таах оҕо айаһаһыт-лар. Оҕо ол сылгыны дэрибинини үстэ-түөртэ унту сүүрдэн эргитэн баран, артыһы смалларан калэн баһан көбистэ. Биэр уратыта аты айаа-һыт киһи ыһыыр кэ-һигэр олодор, оччогуна ат ере төлөһинэ ыһыыр кэһинтэн иһнэр, ере турдаһына ыһыыр ин-ниттэн тутуһар. Сылгы снн охтор да турууту-гар үрдүтэр миннэһичи снн-биэр баар буолар. Кыра оҕолор үөр сылгы быһыһан сылдыллар, кыһамматтар. Виһэхэ балтараа чаас көрдөр-лө баран, хараһа буолуор дьэри бүтүн дэрибһинэ